

1. ΜΕΓΑΛΗ ΔΥΣΑΡΕΣΚΕΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΓΕΙΑΣ

Μέσο: . . . . . ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: . . .25/04/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .25/04/2024

Σελίδα: 7

Μεγάλη δυσαρέσκεια για τις δημόσιες υπηρεσίες υγείας

Της ΠΕΝΝΥΣ ΜΠΟΥΛΟΥΤΖΑ

Δυσανεστημένοι από τις δημόσιες υπηρεσίες υγείας δηλώνουν έξι στους δέκα πολίτες, με την εικόνα των παρεχομένων υπηρεσιών υγείας στα μάτια των Ελλήνων να έχει επιδεινωθεί ραγδαία τον τελευταίο χρόνο. Την ίδια στιγμή, επτά στους δέκα πιστεύουν ότι το κόστος των ιατρικών υπηρεσιών έχει αυξηθεί τα 2-3 τελευταία χρόνια.

Έρευνα που διενήργησε τον περασμένο Μάρτιο για λογαριασμό του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου η GPO, σε δείγμα 1.108 ατόμων ηλικίας άνω των 17 ετών σε όλες τις περιφέρειες της Ελλάδας, έδειξε ότι οι θετικές εντυπώσεις που είχαν αφήσει στους Έλληνες πολίτες οι υπηρεσίες υγείας κατά τη διάρκεια της πανδημίας για την πολύ σημαντική συμβολή τους στην καταπολέμηση της COVID-19 έσβησαν τον τελευταίο χρόνο. Ειδικότερα, οι συμμετέχοντες ερωτώμενοι για τις προσφερόμενες υπηρεσίες σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα υγείας δήλωσαν σε ποσοστό 45,1% δυσαρεστημένοι, έναντι του 28,7% που δήλωσαν ικανοποιημένοι. Το 23,5% δεν είναι ούτε ικανοποιημένοι ούτε δυσαρεστημένοι, ενώ το 2,6% επέλεξε να μην απαντήσει. Οι απαντήσεις των συμμετεχόντων συγκρίθηκαν με τα αποτελέσματα αντίστοιχης έρευνας του ΠΙΣ τον Απρίλιο του 2023. Όπως προέκυψε, το ποσοστό των δυσαρεστημένων μέσα σε ένα χρόνο έχει αυξηθεί σημαντικά από 31,2% σε 45,1%, ενώ αντίθετα μεγάλη μείωση παρατηρείται στο ποσοστό όσων είναι ικανοποιημένοι (41,5% τον Απρίλιο 2023

έναντι 28,7% τον Μάρτιο 2024).

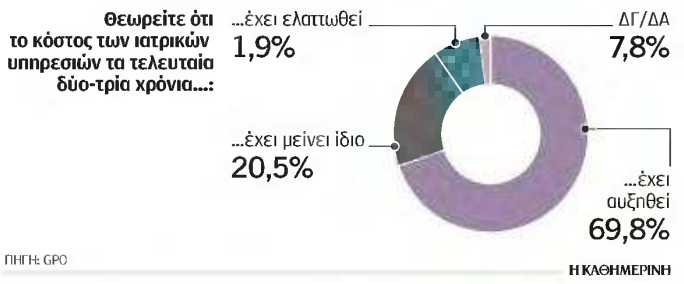
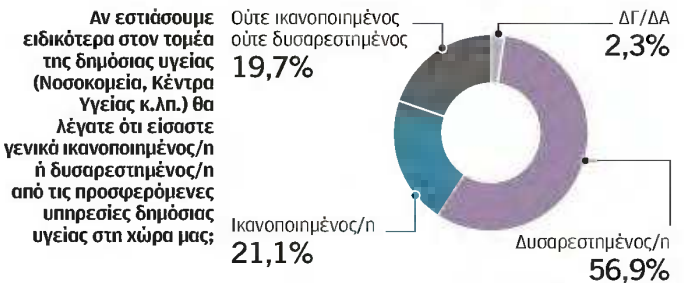
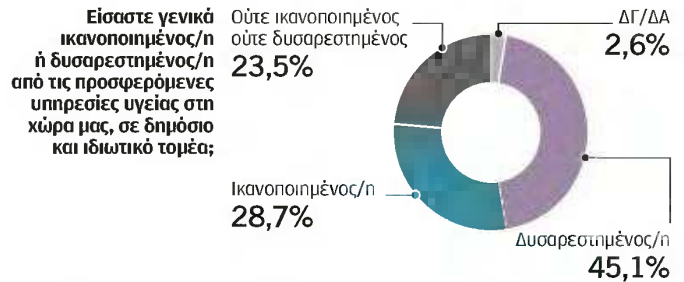
Εστιάζοντας ειδικά στις δημόσιες υπηρεσίες υγείας το ποσοστό των δυσαρεστημένων φτάνει στο 56,9%, όταν πριν από ένα χρόνο στην αντίστοιχη έρευνα δυσαρέσκεια εξέφραζε το 34,7% των πολιτών. Ικανοποίηση εκφράζει πλέον μόλις το 21,1% των πολιτών, ποσοστό σχεδόν μισό από το αντίστοιχο του περασμένου Απριλίου (40,7%). Για τη συ-

Αυξήθηκε πολύ μέσα σε ένα χρόνο – Οι πολίτες εστιάζουν στην κακή οργάνωση υπηρεσιών, στις ελλείψεις προσωπικού και στις κτιριακές εγκαταστάσεις.

ντριπτική πλειονότητα όσων δηλώνουν ικανοποιημένοι (91,1%) ο λόγος είναι το πολύ καλό επίπεδο του ιατρικού προσωπικού. Οι δυσαρεστημένοι εστιάζουν στην κακή οργάνωση των υπηρεσιών (75,4%), στις ελλείψεις προσωπικού (69,4%) και στις κακές κτιριακές εγκαταστάσεις (51,3%).

Πέντε στους δέκα πολίτες εκτιμούν ότι τα τελευταία 2-3 χρόνια η ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών υγείας έχει επιδεινωθεί, μόλις το 15,2% ότι έχει βελτιωθεί και το 27,2% ότι έχει μείνει στο ίδιο επίπεδο (7,2% δεν απάντησε). Αντίστοιχα, επτά στους δέκα θεωρούν ότι το κόστος των ιατρικών υπηρεσιών έχει αυξηθεί.

Η έρευνα διερεύνησε και τις απόψεις του ιατρικού κόσμου για το σύστημα υγείας. Σε δειγ-

μα 723 γιατρών διαφόρων ειδικοτήτων, το 48% αξιολόγησε αρνητικά το σύστημα υγείας έναντι 23% ένα χρόνο πριν. Ένας στους δύο κρίνει αρνητικά τις αλλαγές στη νομοθεσία για την υγεία των τελευταίων ετών και μόλις το 23% θετικά. Όταν ερωτήθηκαν για τους λόγους για τους οποίους οι Έλληνες γιατροί φεύγουν στο εξωτερικό, το 57,7% ανέφερε τις χαμηλές αποδοχές, το 19% τις κακές συνθήκες εργασίας και το 10% την έλλειψη κινήτρων.

Θετικό πρόσημο έχει η γενική εμπειρία των συμμετεχόντων πολιτών από την επαφή με τον προσωπικό γιατρό τους. Σχεδόν τρεις στους τέσσερις (73,5%) δηλώνουν ότι αυτοί και τα μέλη της οικογένειάς τους έχουν εγγραφεί σε προσωπικό γιατρό και περισσότερο από τους μισούς (55%)

είναι ικανοποιημένοι από την εμπειρία που είχαν με τον γιατρό τους. Σε ό,τι αφορά τη συμμετοχή των γυναικών στο πρόγραμμα «Φώφη Γεννηματά» για τον προληπτικό έλεγχο μαστού, το 43,1% δήλωσε ότι έκανε μαστογραφία στο πλαίσιο του προγράμματος και το 26%, αν και έλαβε ενημέρωση, ότι δεν έκανε μαστογραφία, κυρίως λόγω αμέλειας.

Σχολιάζοντας τα αποτελέσματα της έρευνας ο πρόεδρος του ΠΙΣ Θανάσης Εξαδάκτυλος δήλωσε ότι «για πρώτη φορά έχουμε θετική ανταπόκριση στον προσωπικό γιατρό και μπορούμε να αναμένουμε τη συγκρότηση πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας μέσα σε μια περίοδο συσσωρευμένων από δεκαετίες προβλημάτων, τα οποία απαιτούν αυξημένη χρηματοδότηση».

ΠΗΓΗ: GPO

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

2. ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ « ΚΑΚΟΠΛΗΡΩΤΗΣ »

Μέσο: . . . . . ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: . . . 25/04/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 25/04/2024

Σελίδα: 1

Στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο το κράτος «κακοπληρωτής»

Παραπομπή της Ελλάδας από την Κομισιόν

Στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο παραπέμπει η Κομισιόν το ελληνικό κράτος επειδή συνεχίζει τη μακρά, κακή παράδοση να εξοφλεί όποτε θέλει τις υποχρεώσεις του προς τους πολίτες και τους προμηθευτές του. Αφορμή, η πολύμηνη καθυστέρηση πληρωμής των υποχρεώ-

σεων των νοσοκομείων, οι οποίες ανέρχονται σε 1,3 δισ. ευρώ. Αυτό το ποσό τουλάχιστον εμφανίζεται στα επίσημα βιβλία του Δημοσίου, γιατί υπάρχουν και επιπλέον χρέη τα οποία δεν έχουν τιμολογηθεί ακόμη επειδή είναι έκτακτες παραγγελίες. **Σελ. 23**

2. ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ « ΚΑΚΟΠΛΗΡΩΤΗΣ »

Μέσο: . . . . . ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: . . . 25/04/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 25/04/2024

Σελίδα: 21

Στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο ως κακοπληρωτής

*Το κράτος παραπέμπεται
για χρέη προς ιδιώτες*

Στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο οδηγείται η χώρα επειδή συνεχίζεται η μακρά, κακή παράδοση του κράτους να εξοφλεί όποτε θέλει τις υποχρεώσεις του προς τους πολίτες και τους προμηθευτές του. Η Κομισιόν κατέθεσε χθες προσφυγή για την πολύμηνη καθυστέρηση πληρωμής των υποχρεώσεων των νοσοκομείων, οι οποίες ανέρχονται σε 1,3 δισ. ευρώ. Συνολικά τα καταγεγραμμένα ληξιπρόθεσμα χρέη του Δημοσίου προς τον ιδιωτικό τομέα ανέρχονται σε 2,4 δισ. ευρώ. Στο ποσό αυτό δεν περιλαμβάνονται άλλα 2 δισ. ευρώ κρατικών εγγυήσεων, οι οποίες έχουν καταπέσει και θα πρέπει να καταβληθούν στις τράπεζες. **Σελ. 23**

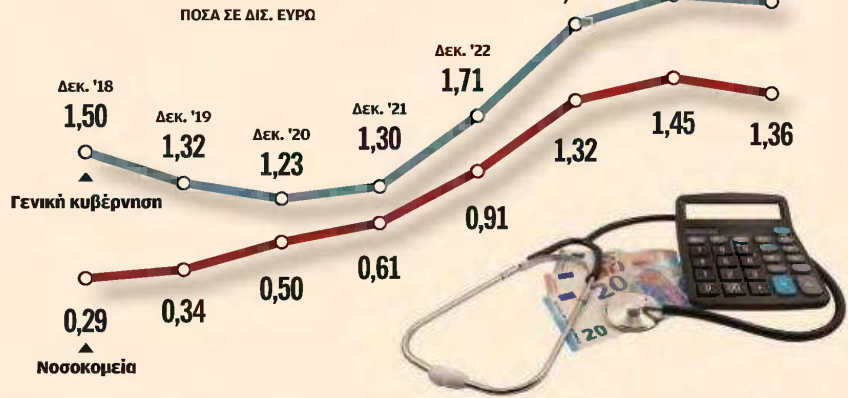
Νέα προσφυγή κατά της Ελλάδας από την Ε.Ε. για τα ληξιπρόθεσμα

Στα 2,4 δισ. οι οφειλές προς τους προμηθευτές, το 58% αφορά χρέη νοσοκομείων

Των **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**
και **ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ**

Αλλη μία προσφυγή κατά του ελληνικού Δημοσίου κατέθεσε χθες η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τις ληξιπρόθεσμες οφειλές των νοσοκομείων, καταδεικνύοντας τη σημασία που αποδίδουν οι Βρυξέλλες στον τερματισμό μιας πρακτικής του κράτους - κακοπληρωτή, που στερεί ρευστότητα από τις επιχειρήσεις και συνεπώς και την ανάπτυξη. Οι ληξιπρόθεσμες οφειλές του Δημοσίου, σύμφωνα με τα στοιχεία του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, σκαρφάλωσαν στα 2,373 δισ. ευρώ τον Φεβρουάριο, εκ των οποίων το 1,362 δισ. ευρώ αφορούν υποχρεώσεις των νο-

Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις του Δημοσίου

Οι συνολικές ληξιπρόθεσμες οφειλές των νοσοκομείων από το 2018 μέχρι το 2023 εκτινάχθηκαν 349%.

σοκομείων. Δύο μήνες πριν, τον Δεκέμβριο του 2023, οι οφειλές των νοσοκομείων ήταν 1,319 δισ. ευρώ, ενώ τον Δεκέμβριο του 2022 ήταν 907 εκατ. ευρώ. Τα νοσοκομεία ανοίγουν πάλι την πληγή των ληξιπρόθεσμων οφειλών του Δημοσίου που κρατάει από τα μνημονιακά χρόνια, λόγω των καθυστερούμενων τότε συντάξεων. Το θέμα των συντάξεων λύθηκε, αλλά των νοσοκομείων οξύνθηκε και το αποτέλεσμα παραμένει ίδιο: ένα βουνό ληξιπρόθεσμων οφειλών. Η δημιουργία της ενιαίας αρχής προμηθειών, ΕΚΑΠΥ, στην οποία στήριξε τις ελπίδες της η κυβέρνηση, δεν φαίνεται να έχει βοηθήσει στην αντιμετώπιση του προβλήματος μέχρι στιγμής. Στο υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, πάντως, υποστηρίζουν ότι μετά την ψήφιση της σχετικής τροπολογίας του υπουργείου Υγείας, με την οποία θα αναλάβει η ΕΚΑΠΥ το σύνολο των προμηθειών, το πρόβλημα θα εκλείψει. Αυτή τη στιγμή οι ευθύνες αποδίδονται σε καθυστερήσεις εκ μέρους των λογιστηρίων των νοσοκομείων και σίγουρα όχι σε έλλειψη ρευστότητας. Η χθεσινή προσφυγή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αφο-

400 εκατ. προς τις κατασκευαστικές

Την επανεμφάνισή του, για πρώτη φορά μετά την οικονομική κρίση, φαίνεται πως έχει κάνει και το φαινόμενο των ανεισπρακτων οφειλών του Δημοσίου προς τις κατασκευαστικές εταιρείες. Με βάση σχετικές εκτιμήσεις παραγόντων του κλάδου, υπολογίζεται ότι τουλάχιστον 400 εκατ. οφείλονται προς τους μεγάλους κατασκευαστικούς ομίλους, ενώ το ποσό εκτιμάται ότι είναι πολύ μεγαλύτερο αν προστεθεί και ο ευρύτερος δημόσιος τομέας, δηλαδή φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, των οποίων οι οφειλές είναι κυρίως προς τις μικρότερες εταιρείες. Το ζήτημα έβριξε ο επικεφαλής του ομίλου ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ Γιώργος Περιστερής, με αφορμή τα εγκαινία του νέου τμήματος του αυτοκινητοδρόμου Ε65 (Λαμία - Ξυνιάδα), παρουσία του πρωθυπουργού Κιρ. Μητσοτάκη. Μέχρι πρότινος ήταν κυρίως οι μικρότερες εταιρείες που διαμαρτύρονταν έντονα για το φαινόμενο της μετακύλισης σημαντικών οφειλών από το ένα ημερολογιακό έτος στο επόμενο, σπληνέοντας την πρακτική αυτή ως «δημιουργική λογιστική», προκειμένου να ισοσκελίζεται κάθε χρόνο ο προϋπολογισμός. Ωστόσο, φαίνεται πλέον ότι το ζήτημα είναι μεγαλύτερο και απειλεί άμεσα και τα χρονοδιαγράμματα υλοποίησης των έργων.

ρά τη μη τήρηση της υποχρέωσης των νοσοκομείων για άμεση εξόφληση των οφειλών τους, όταν οι προμηθευτές συμφωνούν να παρατηθούν από τα δικαστήρια τους για τόκους. Είχε προηγηθεί τον Νοέμβριο προσφυγή για τη γενικότερη καθυστέρηση πληρωμών. Η οδηγία 2011/7/Ε.Ε. για τις καθυστερήσεις πληρωμών υποχρεώνει τις αρμόδιες αρχές να εξοφλούν τα τιμολόγια τους εντός 30 ημερών (ή 60 ημερών αν πρόκειται για υγειονομικές αρχές). Στην πράξη οι καθυστερήσεις στις πληρωμές είναι πολύ μεγαλύτερες. «Υπολογίζουμε κοντά στους 10-11 μήνες από τη στιγμή που εκδίδουμε τιμολόγιο», λένε στην «Κ» στελέχη της αγοράς ιατροτεχνολογικών προϊόντων που προμηθεύουν τα νοσοκομεία με απινιδωτές,

βηματοδότες, διαγνωστικά αντιδραστήρια, χειρουργικά εργαλεία, σύριγγες κ.λπ. Σύμφωνα με τον ΣΕΙΒ (Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Ιατρικών και Βιοτεχνολογικών Προϊόντων), οι μεγαλύτερες καθυστερήσεις στην εξόφληση των ιατρικών υλικών, καθυστερήσεις που μπορεί να ξεπεράσουν και τις 400 ημέρες, καταγράφονται στα εξής νοσοκομεία: ΠΓΝ Αλεξανδρούπολης, Γ.Ν. Η Σωτηρία, Γ.Ν. Θεσσαλονίκης Γ. Παπανικολάου, Γ.ΝΑ Αλεξάνδρα, ΠΓΝ Αττικών, Γ.Ν. Ρόδου, Γ.Ν. Βόλου, 401 ΓΣΝ, 424 ΓΣΝ και Ναυτικό Νοσοκομείο. Οι συνολικές ληξιπρόθεσμες οφειλές των νοσοκομείων από τον Δεκέμβριο του 2018 μέχρι και τον Δεκέμβριο του 2023 σημειώνουν μια αύξηση 349%, με στελέχη της αγοράς να τονίζουν πως ακόμη και ενα-

πολογιστεί ο συμψηφισμός του rebate και του clawback, η πορεία των ληξιπρόθεσμων οφειλών είναι εκρηκτική τα τελευταία χρόνια. Παράλληλα, ο σύνδεσμος μιλάει και για ένα «κρυφό χρέος», εκείνο των ατιμολογητών ειδών, τα οποία παραδίδονται στα νοσοκομεία με τη διαδικασία του επείγοντος (κυρίως για έκτακτες χειρουργικές πράξεις), χωρίς να έχει εξασφαλιστεί η αντίστοιχη πίστωση, με αποτέλεσμα οι εταιρείες να αναμένουν αρκετό καιρό την έκδοση παραγγέλων γι' αυτά τα υλικά που έχουν χρησιμοποιηθεί. Αυτό το κρυφό χρέος εκτιμούν πως ξεπερνάει τα 100 εκατ. ευρώ. Στο μεταξύ, στελέχη της φαρμακοβιομηχανίας σημειώνουν πως καθυστερήσεις που φτάνουν και τους 5 μήνες παρουσιάζουν πλήρωμα που έχει αναλάβει η ΕΚΑΠΥ, υπεύθυνη για την κεντρική προμήθεια των νοσοκομείων. «Ημασταν όλοι πολύ αισιόδοξοι για την πληρωμή μας εντός 60 ημερών μέσω της ΕΚΑΠΥ. Ενημερώθηκα όμως πως θα πληρωθούμε τώρα για τιμολόγιο του Νοεμβρίου», λέει στέλεχος φαρμακοβιομηχανίας. «Η επιτροπή θεωρεί ότι οι προστάθειες που έχουν καταβάλει μέχρι στιγμής οι ελληνικές αρχές είναι ανεπαρκείς», σύμφωνα με τη χθεσινή της ανακοίνωση. Οπως υποστηρίζει, «οι καθυστερήσεις πληρωμών από τα δημόσια νοσοκομεία παρεμποδίζουν την ανταγωνιστικότητα και την ανθεκτικότητα των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της υγείας, ιδίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων».

3. ΕΥΡΩ - ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΣΤΑ ΚΡΙΣΙΜΑ ΦΑΡΜΑΚΑ

Μέσο: . . . . . ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ

Ημ. Έκδοσης: . . .25/04/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .25/04/2024

Σελίδα: 2

Ευρω-συμμαχία στα κρίσιμα φάρμακα

ΤΟ ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ της έναρξης λειτουργίας της Συμμαχίας για τα Κρίσιμα Φάρμακα υπεγράφη χθες στις Βρυξέλλες παρουσία των υπουργών Υγείας της Ευρώπης, με στόχο μια συντονισμένη βιομηχανική πολιτική για την αντιμετώπιση των ελλείψεων των κρίσιμων φαρμάκων στην Ε.Ε.

ΣΤΟ ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ προτείνεται η ανάπτυξη ενός επιχειρησιακού σχεδίου επενδύσεων σε επίπεδο Ε.Ε., το οποίο θα κατατεθεί για έγκριση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 1ο εξάμηνο του 2025, αλλά και η διερεύνηση του ενδεχομένου δημιουργίας ενός σημαντικού έργου κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (IPCEI) για την ενίσχυση της βιομηχανίας κρίσιμων φαρμάκων. Σύμφωνα με τον υπουργό Υγείας, Άδωνι Γεωργιάδη, για την εθνική χρηματοδότηση του IPCEI θα εξετασθεί η δυνατότητα αξιοποίησης χρηματικών πόρων από τον μηχανισμό αυτόματης επιστροφής φαρμακευτικής δαπάνης, το επενδυτικό clawback.

Η ΣΥΜΜΑΧΙΑ για τα Κρίσιμα Φάρμακα (CMA) προβλεπόταν στην ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις 24 Οκτωβρίου 2023 ως ένα μεσομακροπρόθεσμο βήμα για την αξιολόγηση της ευαλωτότητας της αλυσίδας εφοδιασμού των κρίσιμων φαρμάκων προκειμένου να διασφαλιστεί η

απρόσκοπτη τροφοδοσία στην Ε.Ε. Σήμερα αναμένεται στις Βρυξέλλες να συμφωνηθούν οι υποομάδες και τα παραδοτέα της κάθε υποομάδας και μέσα στο 4ο τρίμηνο του έτους θα υιοθετηθεί το Στρατηγικό Σχέδιο Δράσης. Η τελετή έναρξης της λει-

τουργίας της συμμαχίας έγινε από την πρόεδρο της Ε.Ε. Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, ενώ χαιρετισμούς απύθυταν η επίτροπος Υγείας Στέλλα Κυριακίδου και ο υπουργός Υγείας και αν. πρωθυπουργός του Βελγίου, Φρανκ Φάντενμπρουκ. Την Ελλάδα εκπροσώπησαν, εκτός από τον υπουργό Υγείας, ο γ.γ. Στρατηγικού Σχεδιασμού Άρης Αγγελής και από πλευράς φαρμακοβιομηχανίας ο πρόεδρος της Πανελλήνιας Ένωσης Φαρμακοβιομηχανίας (ΠΕΦ) Θεόδωρος Τρύφων και οι διευθύνοντες σύμβουλοι των εταιρειών ΕΛΠΕΝ και DEMOS.

ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ την υπογραφή του Μανιφέστου, η ΕΦΡΙΑ ανακοίνωσε ότι πρόκειται για ένα θετικό βήμα προς την αντιμετώπιση των ελλείψεων φαρμάκων στην Ευρώπη, προστατεύοντας και ενισχύοντας την ασφάλεια των παγκόσμιων αλυσίδων εφοδιασμού. Η ΕΦΡΙΑ και οι εταιρείες-μέλη της θα συμμετάσχουν στο εγχείρημα αυτό. [SID: 21598171]

Της **Ανθής Αγγελοπούλου**
aagelopoulos@naftemporiki.gr

Υγεία

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΚΔΟΣΗΣ ΜΑΡΘΑ ΚΑΪΤΑΝΙΔΗ

Η εβδομάδα που διανύουμε είναι παγκοσμίως αφιερωμένη στην ανοσοποίηση ή αλλιώς στα οφέλη που απολαμβάνουμε μετά τη δημιουργία εμβολίων για την εξάλειψη νοσημάτων. Όμως, όσο τα χρόνια και οι δεκαετίες περνούν και οι απειλές του παρελθόντος ξεχνιούνται (π.χ. πολιομυελίτιδα), έχει παρατηρηθεί πως μία μερίδα του πληθυσμού αμφισβητεί τη θετική επίδραση των εμβολίων, εγείροντας αμφιβολίες.

Εν τω μεταξύ, κατά τη διάρκεια της πρόσφατης πανδημίας το ζήτημα αναζωπυρώθηκε, με πρόσφατο άρθρο στο περιοδικό «Nature Medicine» να εξετάζει τη στάση της κοινότητας για τα εμβόλια mRNA, επιχειρώντας να εξαγάγει χρήσιμα συμπεράσματα. Ο καθηγητής Επιδημιολογίας και Προληπτικής Ιατρικής στο ΕΚΠΑ και μέλος του ΔΣ του ΕΟΔΥ, Δημήτρης Παρασκευάς, αναλύει στο κείμενο που ακολουθεί τα νεότερα δεδομένα.

PHOTO: GETTY IMAGES/ALAMY

ΕΜΒΟΛΙΑ mRNA

Οι αμφισβητίες και η αξιοπιστία της επιστήμης

Η συζήτηση που άνοιξε με την πανδημία συνεχίζεται ακόμη

Η πανδημία Covid-19 συνέβαλε σημαντικά στην ανάπτυξη εμβολίων mRNA και στη δυνατότητα προστασίας της κοινότητας μέσω αυτής της τεχνολογίας εμβολιασμού από λοιμώδη νοσήματα ή άλλα νοσήματα όπως ο καρκίνος. Παρ' όλα αυτά η επιτυχία της χρήσης της τεχνολογίας mRNA εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την αποδοχή της κοινότητας. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας σε μερικές χώρες οι άνθρωποι ήταν επιφυλακτικοί έναντι της νέας αυτής τεχνολογίας εμβολίων, καθώς υπήρχε ανησυχία για τις πιθανές ανεπιθύμητες ενέργειες που μπορεί να σχετίζονται με τη

νεά τεχνολογία. Στη Γαλλία, η εμβολιαστική κάλυψη κατά της Covid-19 ήταν περίπου 93% στους ενήλικους, με τον πληθυσμό να θεωρεί ότι τα εμβόλια mRNA είναι πιο ασφαλή και αποτελεσματικά από τα υπόλοιπα εμβόλια. Ωστόσο, το καλοκαίρι του 2022 και του 2023, περίπου το 50% του εμβολιασμένου πληθυσμού ανέφερε ότι διατηρούσε κάποιες επιφυλάξεις αναφορικά με τα εμβόλια που είχαν πραγματοποιήσει.

Σε διαδικτυακή έρευνα που διεξήχθη κατά το καλοκαίρι του 2023 σε μεγάλο, αντιπροσωπευτικό δείγμα ενηλίκων στη Γαλλία προέκυψε ότι ο πληθυσμός εκδηλώνει

ανασφάλεια αναφορικά με τα εμβόλια mRNA. Οι δύο απαντήσεις με τον μεγαλύτερο βαθμό συμφωνίας αναφορικά με το θέμα ήταν: «Υπάρχουν ακόμα αρκετά που δεν γνωρίζουμε αναφορικά με τις μακροπρόθεσμες ανεπιθύμητες ενέργειες των mRNA» (ποσοστό θετικής απάντησης: 62%) και «τα εμβόλια mRNA αποτελούν μια πολλά υποσχόμενη τεχνολογία για το μέλλον» (ποσοστό θετικής απάντησης: 51%). Από την άλλη σκοπιά, το 31% των ερωτηθέντων ενημέρωσε τον κοινού σε θέματα που το απασχολούν. Κατά την προσωπική άποψη του γράφοντος, η έγκυρη ενημέρωση με τρόπο κατανοητό που θα εστιάζει στις απορίες ή στις επιφυλάξεις του κοινού, χωρίς παράλληλα να στιγματίζεται η κοινωνία ως αρνητικές της επιστήμης, αποτελεί μια καθοριστική παράμετρο αποδοχής μιας παρέμβασης και ειδικά αν αφορά μια νέα τεχνολογία. Αξίζει να σημειωθεί ότι παρότι το εμβόλιο έχει αποτρέψει εκατομμύρια θάνατους από Covid-19 παγκοσμίως, και έχουμε διανύσει ήδη πάνω από 3 έτη από τότε που χρησιμοποιήθηκε, οι επιφυλάξεις ή οι διαταγμοί παραμένουν σε κάποια ποσοστά, γεγονός που υποδεικνύει τη σημασία της συνεχιζόμενης ενημέρωσης της κοινότητας.

Αποτελεί ενδιαφέρον ότι από αυτούς που απάντησαν ότι «υπάρχουν ακόμα αρκετά που δεν γνωρίζουμε αναφορικά με τις μακροπρόθεσμες ανεπιθύμητες ενέργειες των mRNA», το 81% ανέφερε ότι εμπιστεύεται την επιστήμη και το 87% εμπιστεύεται τους γιατρούς, ποσοστά που ήταν παρόμοια με το υπόλοιπο δείγμα που απάντησε διαφορετικά σε αυτή την ερώτηση. Η στάση της κοινότητας απέναντι στην επιστήμη ήταν ένα σημαντικό θέμα κατά

τη διάρκεια της πανδημίας, αλλά γενικότερα η διστακτικότητα έναντι του εμβολίου δεν θα πρέπει να ερμηνευτεί ως απόρριψη της επιστήμης, ή άρνηση του εμβολίου.

Όταν οι πεποιθήσεις ορισμένων δεν συμφωνούν με την κυρίαρχη επιστημονική άποψη, όπως για παράδειγμα για τον εμβολιασμό, αυτό σπάνια συμβαίνει επειδή είναι αρνητές της επιστήμης. Αντίθετα οι πεποιθήσεις τους επηρεάζονται από πιθανές διαφωνίες της επιστημονικής κοινότητας, ή υποψίες για πιθανές επιρροές σε επιστημονικές αποφάσεις με πολιτικά ή οικονομικά κίνητρα, ή τη θεωρία ότι η επιστήμη μπορεί να χρησιμοποιείται για τη λήψη αποφάσεων που αντιτίθενται στα συμφέροντα, ή τις αξίες τους.

Η κοινή γνώμη γενικά εμπιστεύεται την επιστήμη, αλλά ταυτόχρονα μπορεί να αμφισβητεί την αξιοπιστία μερικών ανθρώπων που μιλούν εξ ονόματος της επιστήμης. Είναι σημαντικό να μην ταυτίσουμε οποιαδήποτε πεποίθηση που αντιβαίνει την κυρίαρχη επιστημονική άποψη ως «αντι-επιστήμη».

Οι απόψεις για τα εμβόλια mRNA εκφράζουν ελπίδα αλλά και ανησυχίες, χωρίς να σημαίνει ότι υποδηλώνουν απόρριψη της επιστήμης. Αντίθετα οι ανησυχίες ή οι διαταγμοί θα πρέπει να εκλαμβάνονται από τους επιστήμονες ως ευκαιρία για καλύτερη ενημέρωση του κοινού σε θέματα που το απασχολούν. Κατά την προσωπική άποψη του γράφοντος, η έγκυρη ενημέρωση με τρόπο κατανοητό που θα εστιάζει στις απορίες ή στις επιφυλάξεις του κοινού, χωρίς παράλληλα να στιγματίζεται η κοινωνία ως αρνητικές της επιστήμης, αποτελεί μια καθοριστική παράμετρο αποδοχής μιας παρέμβασης και ειδικά αν αφορά μια νέα τεχνολογία. Αξίζει να σημειωθεί ότι παρότι το εμβόλιο έχει αποτρέψει εκατομμύρια θάνατους από Covid-19 παγκοσμίως, και έχουμε διανύσει ήδη πάνω από 3 έτη από τότε που χρησιμοποιήθηκε, οι επιφυλάξεις ή οι διαταγμοί παραμένουν σε κάποια ποσοστά, γεγονός που υποδεικνύει τη σημασία της συνεχιζόμενης ενημέρωσης της κοινότητας.

«Οι απόψεις για τα εμβόλια mRNA εκφράζουν ελπίδα αλλά και ανησυχίες, χωρίς να σημαίνει ότι υποδηλώνουν απόρριψη της επιστήμης», επισημαίνει ο Δημήτρης Παρασκευάς